

De page

Een page* was het jonge hulpje van een ridder, koning of koningin. Zo'n kind had mooie kleren. De koninginnenpage is ook prachtig, maar als jong kind lijkt hij nog nergens op. Of toch wel?

EITJE

Met een buik vol rijpe eitjes zoekt moeder page een geschikte plant. Bladeren van venkel of peen zijn het beste rupsenvoer. Heeft ze die gevonden, dan zoekt ze voor elk ei een goed plekje op een blad. Daar plakt ze zo'n minipingpongballetje vast.

RUPSJE

Na een week knabbelt het rupsje de schaal open. Buiten knabbelt het vrolijk door: eerst de rest van de eierschaal, dan verder aan zijn geboorteplant. Het jonge rupsje is bobbelig, zwart en wit met wat rommelige vlekjes oranje. Het lijkt nog nergens op. Of toch wel: op een vogelpoepje. Handig, want vogels lusten wel rupsen, maar hun eigen poep lusten ze niet. Ons rupsje-nooit-genoege eet en groeit en barst soms uit zijn vel om weer verder te kunnen groeien.

RUPS

Na een aantal weken stevig dooreten is het rupsje uitgegroeid tot een pinkdikke rups: appeltjesgroen met zwarte riemen en oranje vlekjes. Dat valt op, maar het schrikt vogels juist af. Schrikken ze niet genoeg, dan heeft de rups nog een bijzondere truc: een oranje waterballon die uit zijn nek floept en daar wiebelend blijft staan.

POP

Dan is het weer tijd voor verandering. De rups zoekt een plek tegen een plantenstengel, gaat daar tegenaan zitten – kop omhoog, kont omlaag – en lijmt zijn achterwerk vast. Vanuit zijn kop vormt hij een draad, plakt die tegen de stengel en legt hem in een lus om zijn rug. Vervolgens stroopt hij zijn oude jasje af, onder de lus door naar onderen. Nu is het een star beest geworden zonder poten, zonder ogen, zonder strepen en met een punthoofd. Een pop.

VLINDER

Binnen in de stille pop is het druk. Vanuit een soort soep ontstaat een heel nieuw wezen. Op een mooie dag scheurt de voorkant open en dan komt het tevoorschijn. De vleugels zijn nog verfrommeld, maar na even pompen staan ze mooi plat. De koninginnenpage mag gezien worden.

KONT AAN KONT

De mannetjes zoeken een opvallende plek in het landschap. Daar gaan ze uitsloverig fladderen om elkaar weg te jagen en een vrouw te lokken. Na een korte kennismaking met verliefd gefladder koppelen ze hun achterlijven. Dan zitten ze een tijdje kont aan kont, ieder met het gezicht de andere kant op. Dat is dan weer minder romantisch.

* Zeg: paazje.

SOORT: koninginnenpage | **WETENSCHAPPELIJKE NAAM:** *Papilio machaon*
LEEFGEBIED: Europa, Azië en Noord-Amerika | **AANTAL EIEREN:** 100 tot 500
ALS RUPS: ca. 7 weken | **LENGTE RUPS:** tot 4 cm | **ALS POP:** 2 tot 24 weken
ALS VLINDER: enkele weken | **SPANWIJDTE VLINDER:** 7,5 cm

De atlasvlinder

Voor zo'n reus is de atlasvlinder snel klaar. In minder dan twee maanden verandert hij van een hagelslagklein rupsje in een fladderend A4'tje.

EITJE

Moeder atlasvlinder eet niet en heeft dan ook niet lang te leven. Ze zoekt een boom die de atlasrupsen lusten. Terwijl ze haar eitjes legt – balletjes zo groot als deze letter O – komt er kleverig spul uit haar achterlijf. Zo blijven ze aan het blad plakken.

RUPSJE

Een kleine twee weken later knagen de rupsjes zich naar buiten. Hun moeder is dan al dood, maar ze weten zelf wat ze moeten doen. Eerst eten ze hun eigen eierschaal op, dan verspreiden ze zich om bladeren te gaan knabbelen. Ze groeien snel en barsten al gauw uit hun vel.

RUPS

Als een atlasrups voor de derde keer uit zijn vel kruipt, is hij niet alleen groter, maar ook groener en heeft hij kromme uitsteeksels op zijn rug die naar achteren wijzen. Niet veel later komt de huid van het groene stekelvarkentje vol met witte vlokken. Vogels willen dat vette spul niet op hun snavel, dus zo kan de rups ongestoord dooreten en doorgroeien. Anderhalve maand en een paar vervellingen later is hij zo groot en dik als een halve frikandel.

WETENSCHAPPELIJKE NAAM: *Attacus atlas*

LEEFGEBIED: bossen in Zuidoost-Azië

AANTAL EIEREN: tot 300

ALS RUPS: ca. 6 weken | **LENGTE RUPS:** tot 12 cm

ALS POP: 3 tot 4 weken | **ALS VLINDER:** 1 tot 2 weken

SPANWIJDTE VLINDER: tot 25 cm

ONWEERSTAANBAAR GEURTJE

Zodra een jonge atlasvlindervrouw een plekje in de wind gevonden heeft, blijft ze daar zitten. Uit haar achterlijf komt een geurstof en die kunnen jonge mannen van ver ruiken met hun gevoelige voelsprietten, wat dus vooral 'ruiksprietten' zijn. Van kilometers afstand fladderen ze dapper door de nacht naar de bron van dat onweerstaanbare luchtje.

POP

Dan maakt de rups uit zijn kop van binnenuit een zachte zak – de cocon – die stevig aan een boomblad vastzit. Binnenin vervelt hij voor de laatste keer tot een stijve pop. Zo hangt hij met zijn kop omlaag in de cocon in het nu omgekrulde blad. Dubbel ingepakt, dus goed uit het zicht. De komende weken wil hij niet gestoord worden, want hij is binnen zijn pophuid druk bezig te veranderen.

NACHTVLINDER

Dan komt de atlasvlinder naar buiten. Hij pompt doorzichtig bloed in de vier verfrommelde vleugels tot ze vlak staan. Wat zijn ze groot! Erg kleurig zijn ze niet, maar wel heel mooi met dat prachtige patroon. En wat origineel om in elke vleugel een raampje te maken!

De hermelijnvlinder

Deze nachtvlinder is indrukwekkend, maar als rups maakt hij nog meer indruk. Vooral als je hem lastigvalt en hij al zijn trucs uit de kast haalt.

EITJE

Na de paring zoekt moeder hermelijnvlinder een jonge populier of wilg. Zorgvuldig plakt ze haar eitjes op een blad, apart of in kleine groepjes. Na een dag of tien knabbelen de zwarte, stoppelige rupsjes zich door de schaal. Moeder is tegen die tijd al dood. Dat komt ervan als je niet kunt eten.

VAN RUPSJE NAAR RUPS

Eten, dat kan een hermelijnrupsje wel. Wordt hij gestoord, dan stopt hij even om zijn twee lange staartdraden dreigend in de lucht te houden. Dan knabbelt hij weer verder. Zo groeit een rupsje in een week uit tot een rups. Met een rubberachtig vel, knalgroen met een witomrande, paarsbruine vlek op de rug. Tijdens het eten houdt hij zijn achterlijf omhoog.

BLUFRUPS

Een paar weken later is de rups zo dik als een knakworst. Voor veel dieren is hij nu een smakelijke hap. Maar een hermelijnrups geeft zich niet zomaar gewonnen. Hij heeft een hele serie trucs om een vijand af te schrikken. Als eerste tilt hij zijn kop omhoog en trekt hij een afschrikwekkend rozerood gezicht met twee nepogen. Plotseling floepen er twee kronkelende, rode slierten uit zijn staartpunten. Nog niet genoeg? Dan spuit hij een bijtend zuur uit zijn nek. Tegen die tijd is de vogel – of welke lastpak dan ook – meestal al gevlogen.

POP

Op een dag verkleurt het appelgroen naar paarsbruin. In bladeren heeft de rups nu geen trek meer, hij gaat aan de wandel over de grond. Als hij een stam of stuk hout tegenkomt, begint hij te knagen en uit zijn kop een draad te spinnen. Met de splinters en het spinsel bouwt hij een houten ei waar hij ruim in past. Die cocon wordt na een tijdje keihard. Binnenin vervelt de rups voor de laatste keer tot een pop, met een stevige, roodbruine huid. Maar niemand die het kan zien. En al helemaal niemand die ziet wat er binnen die pophuid allemaal gebeurt.

NACHTVLINDER

In de pop verandert de hermelijnrups in een hermelijnvlinder. In de winter ligt het werk stil, maar in het voorjaar is hij klaar en wurmt de vlinder zich uit de pophuid. En dat houten ei? Dat probleem lost de vlinder letterlijk op met speciaal spuug. Buiten de cocon pompt hij zijn vleugels op en even later vliegt hij de nacht in.

WETENSCHAPPELIJKE NAAM: *Cerura vinula*

LEEFGEBIED: Europa en Azië | **AANTAL EIEREN:** ruim 100

ALS RUPS: ruim 4 weken | **LENGTE RUPS:** tot 8 cm

ALS POP: ruim 10 maanden | **ALS VLINDER:** hoogstens 10 dagen

SPANWIJDTE VLINDER: 7 cm